

IRODALOM.

Piros rózsza — fehér rózsza. Népszínmű 3 rövid felvonásban. Írta Péterffi Gyula. Torda, 1927. Kapható a szerzőnél, Torockón.

Még emlékezetünkben van, hogy Péterffi Gyula a „Nagyapó álma“ című népszínművével idei főtanácsunk alkalmával milyen osztatlan sikert aratott. A siker titka a festői népviseleten és a szereplők lelkiismeretes munkáján kívül, a darab célzatában is rejlett. Péterffi Gyula ugyanis nemcsak gyönyörködtetni, hanem tanítani, nevelni is akart. „Becsüljétek meg az ősi hagyományokat!“ — ezt tanítja „Nagyapó álma“.

Most nyomtatásban megjelent rövid népszínművének is célja nem művészi, hanem elsősorban oktató. Ezt egy percig sem szabad felednünk, amikor e kis darabról ítéletet akarunk mondani.

Érdekes, hogy újabban mennyire divatba jöttek népünk között a műkedvelői előadások. És legszívesebben a múlt század derekáról való romantikus népszínműveket hozzák színre. A falusi ideál nem Gárdonyi reális és igaz Baracs Imréje, hanem Tóth Ede Göndör Sándora. Ami különben érthető is. A népnek ünnep a színi előadás. Ő, ha színházba megy, valami külön ruhát, ideálizáltabb jellemet akar látni, mint amilyennel módjában van a művesnapok nyűge-baja közt lépten-nyomon találkozhatnia.

Péterffi Gyula ezt jól tudja, hiszen ismeri a népet szőröstül-bőröstül. A nép ízlését akarta kielégíteni ebben a rövid népszínműben is, melynek célzata: „Maradj meg az egyszerű falusi viszonyok között. Kerüld a várost minden ő romlottságával, kísértéseivel egyetemben!“

Ennek, a különben tiszteletreméltó tendenciának erős kihangsúlyozása természetesen a darab művészi értékének rovására esik. S ha az esztétika szigorú mértékét akarnók alkalmazni, kifogásolnunk kellene sok mindent. Elsősorban a sovány cselekvény vontatott voltát; meg, hogy a darab személyei még ma is abban a hangnemben beszélnek, amiben *Csepreghy* és *Géczi* alakjai; hogy még a zsidó is úgy kocson, mint valamikor Iczig szomszéd a *Sárga csikó*-ban. Pedig azóta az erdélyi zsidó tökéletesen megtanult magyarul, sőt székelyül is.

De ismételjük, Péterffi Gyula nem a nadrágos urak bosszantására, hanem a harisnyás emberek gyönyörködtetésére és oktatására irt.

Aztán van az egész darabban valami, amiben a városi kritikuskak is sok gyönyörúsége telhetik. Ez pedig az a jóízű humor, mely az egész darabnak megadja savát-borsát. Az a humor, amiről a torockói kántor immár általánosan ismert s amiért Torockó nem kevésbbé lett nevezetessé és érdekessé az idegen látogató szemében, mint gyönyörű népviseletéért.

A darab kapható a szerzőnél. Melegen ajánljuk a falusi műkedvelők figyelmébe.

Márkos Albert.

Vásárhelyi János: „Egymás között“. Kolozsvár, 1927. Mi-nerva kiadása. 191 l. A „Magyar Nép“ könyvtárának 22—23 füzeteképpen jelent meg. Apró cikkek és előadások gyűjteménye. Kifejezésre jut benne az írónak a mai korban felszínen levő vallási, nemzeti és szociális kérdésekről alkotott véleménye. Ez a vélemény pedig mindig érdekes és tanulságos. Nem a csökönyös elmaradottság, nem is a tuzásokba kilengő radikálizmus jellemzi, hanem az a nemes és józan mérséklet, amely nem az íróasztal mellett, hanem a világban s az emberek között forogva, alkotja meg a maga felfogását. Ennek jellemzésére idézzük könyvének következő részletét, amely bevilágít az egésznek szellemébe s az írónak lelki világába: „Mit vár ma Erdély népe Erdély egyházaitól, Erdély különböző egyházainak papjaitól? Várja azt, hogy ebben a gyűlölködés, nemzeti eltogultság, anyagi érdekek által szétszaggatott világban a Krisztus szolgálai ne keressék, ami elválaszt, ne azokat a szenvedélyeket korbácsolják fel, amelyek szembeállítják az embert az emberrel, hanem emeljék magasra a krisztusi szeretetnek beszennyezett lobogóját. A különböző egyházak különböző úton, de mégis egy cél felé haladásra hivatnak el s a cél mégsem lehet más, mint egyszer találkozni abban az igazságban, mely az egész kereszténységnek a szive: Isten szeretet és aki szeretetben marad, Istenben marad. Egy Atyának gyermekei, testvérek vagyunk.“ Bár-csak ezek a kőbe véсни való szavak visszhangra találának azokban az elfogult, sötét lelkekben is, akik minden alkalmat felhasználnak a bosszú és a gyűlölet lángjának a táplálására! Az értelmes nyelvezettel írott kis könyvet érdemes olvasni.

—i.

Csekme Ferenc: „*Képek a Parókhíáról*“. III. k. „Concordia“ Marosvásárhely, 1927. 160 l. Egy kedves közvetlenséggel, egészséges humorral és mélyen járó szellemmel megírott könyv. Azon művek közé tartozik, amelyek olvastatják magukat s az ember nem könnyen teszi le, amíg végükre nem ér. A vidéki papi élet örömeit, az iskolai élet feledhetetlen emlékeit olyan bájos és ötletes formákban állítja előnkbe, hogy vele együtt mi is átéljük azokat. Emellett karakterisztikus jellemrajzokat olvasunk benne a vidéki élet névtelen hőseiről, akik a maguk csöndjében építik az istenországát. Aki egy néhány vidám és tanulságos órát akar szerezni magának, az olvassa el Csekme Ferenc esperes könyvét. Megrendelhető a szerzőnél Gornești-Ghernesig (Marosmegye).

KÜLÖNFÉLÉK.

Fekete Pál. A tordátfalvi Fekete-család neve be van írva az unitárius egyház történetébe. Három nemzedéken keresztül derék és áldozatkész tagokat adott a kolozsvári egyházközségnek s ezen keresztül egyházunknak. E családnak sarja volt Fekete Pál, a Kereskedelmi Bank főpénztárnoka s a kolozsvári unitárius egyházközség tiszteletbeli presbitere. A zajtalan, de kitartó munkának, a pedáns rendnek, a nemes egyszerűségnek és a tiszta becsületességnek volt az embere. Nem pályázott a külső elismerésekre, a világ előtt való szereplésre. Állandóan dolgozott, mégis úgy élt, mintha nem is lett volna közöttünk. A kolozsvári egyházközségben a pénztárnoki teendőket egy évtizeden át díjtalanul végezte. A közvagyonot annál éberebb szemekre és tisztább kezekre nem is lehetett volna bízni. Egy kristálytisza jellem fejezte be földi pályafutását február hó 24-én, 53 éves korában bekövetkezett halálával. Özvegyén és fián kívül Fekete Gyula testvérét, dr. Gál Kelemen sógorát vesztette az elhunytban. Legyen áldott emlékezte!

A legujabb encyclica. A világháború borzalmas vihara szétzórta az emberiséget s hatalmas választó falakat emelt ember és ember közé. A vihar lecsendesültével legelőbb a keresztény lelkiismeret szólalt meg az emberekben s több irányban kísérleteket